

ПРОЄКТ „ПАРТНЕРСТВО У СФЕРІ НАВИЧОК ДЛЯ СТІЙКИХ І СПРАВЕДЛИВИХ МОДЕЛЕЙ МІГРАЦІЇ“ (SKILLS4JUSTICE) № 101132435

**VI МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
«ІНТЕГРАЦІЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ
ОСВІТНІЙ ПРОСТІР»**

КИЇВ – 25 ЖОВТНЯ 2024 РОКУ

I. Про Проєкт

Проєкт «Skill Partnerships for Sustainable and Just Migration Patterns» (SKILLS4JUSTICE) реалізується в рамках HORIZON-CL2-2023-TRANSFORMATIONS-01-03 (Grant No. 101132435) упродовж листопада 2023 року – жовтня 2026 року.

Державна наукова установа «Інститут освітньої аналітики» (ДНУ ІОА) є одним із 12 партнерів, залучених до виконання цього Проєкту. Роль ДНУ “Інститут освітньої аналітики” в Проєкті полягає у проведенні досліджень щодо дефіциту кваліфікованих кадрів у країнах ЄС та сусідніх країнах, виявлення проблематики дефіциту кваліфікованих кадрів, формування навичок та кваліфікацій. Це сприяє створенню партнерства для розвитку навичок і формування нових освітніх програм та інновацій, спрямованих на вирішення проблем ринку праці.

’ Більш детальну інформацію можна отримати на сайтах: SKILLS4FORJUSTICE та <https://horizon.iea.gov.ua>

I. Про Проєкт (продовження)

Цей проєкт спрямований на розробку системного аналізу нестачі навичок у 5 країнах ЄС і 6 країнах, що не входять до ЄС, у контексті глобальної міграції робочої сили шляхом надання науково-обґрунтованих доказів про природу та розвиток браку навичок, а також про потенціал партнерства для вирішення цього дефіциту у кваліфікаціях в країнах походження та прибуття мігрантів. Дефіцит навичок буде досліджуватися за трьома основними тематичними напрямками:

- 1) Ринок праці, який визначає взаємозв'язки між попитом та пропозицією на навички, і їхні характеристики.**
- 2) Національні та галузеві системи кваліфікацій, які визначають інституційні шляхи та процеси розробки, впровадження та присвоєння кваліфікацій, таким чином пов'язуючи попит на навички на ринку праці та їх пропозицію в системі освіти.**
- 3) Системи освіти та навчання, які створюють пропозицію навичок через професійну (професійно-технічну) освіту та навчання (ПТНО), вищу освіту (ВО) та освіту дорослих (ОД).**

I. Про Проєкт (продовження)

Проєктом визначено сім основних цілей дослідження (які служать основою для відповідних робочих пакетів), які містять різні набори дослідницьких питань і заходів, а саме:

WP1. Управління Проєктом.

WP2. Розроблення моделі зниження дефіциту навичок у кваліфікованих працівників, які прибувають до країн призначення та країн з перехідною економікою, шляхом звернення до існуючих інституцій із регулювання кваліфікацій в цих країнах. Ця модель має допомогти оцінити дефіцит навичок, зрозуміти його причини та оцінити роль трудової міграції у вирішенні цього дефіциту.

WP3 . Оцінювання ринку праці шляхом аналізу відповідності попиту та пропозиції кваліфікованої робочої сили в країнах походження порівняно з країнами прибуття та країнами з перехідною економікою. Основна мета цієї пошукової роботи полягає у дослідженні можливостей і напрямків сталого та взаємовигідного партнерства між цими групами країнами з точки зору: а) аналізу попиту та пропозиції кваліфікацій шляхом виявлення основних недоліків та невідповідності; б) визначення сфер/секторів економіки для можливих інвестицій у формування навичок у країнах походження та країнах з перехідною економікою; в) визначення та локалізації можливих заходів для сталого розвитку, оцінка та визнання навичок мігрантів для запобігання їхнім втратам.

I. Про Проєкт (продовження)

WP4. Опитування кваліфікованих працівників-мігрантів у країнах прибуття та походження (мігранти, що повернулися). Це опитування має на меті викласти точку зору мігрантів на підняті вище питання дослідження. Тут кількісне дослідження буде доповнено якісним дослідженням (інтерв'ю та фокус-групи). Опитування містить три ключові теми: 1) формування навичок робочої сили мігрантів у країнах походження та прибуття; 2) моделі мобільності та їх зв'язок із формуванням навичок; 3) участь мігрантів у місцевому розвитку країн походження та прибуття.

WP5. Аналіз умов, які позитивно чи негативно впливають на процеси місцевого розвитку по відношенню до підвищення кваліфікації та працевлаштування іноземців у країнах прибуття, а також умов, які призводять до того, що національні інституції та роботодавці країн походження використовують позитивні наслідки міграції для розвитку навичок своїх працівників.

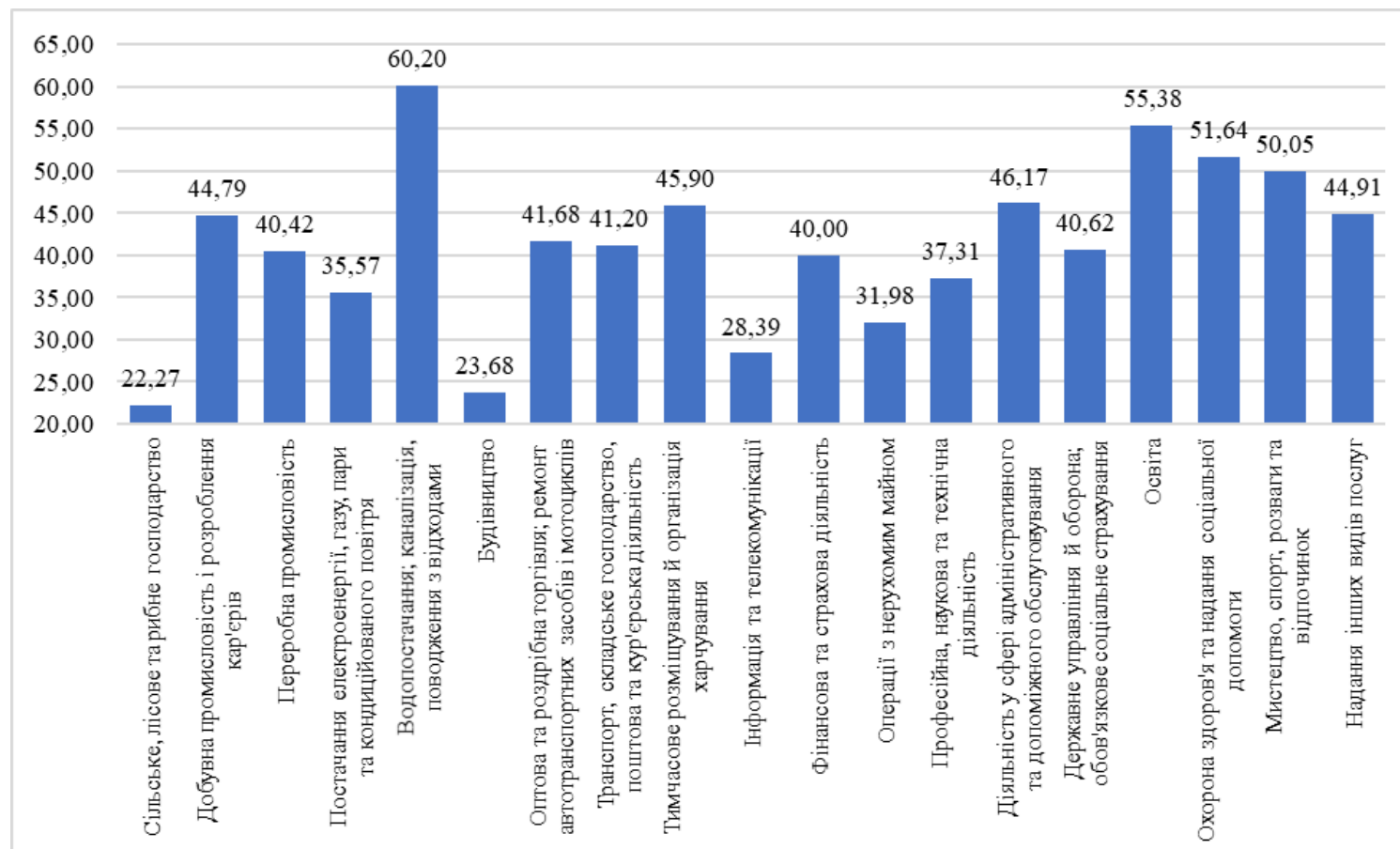
WP6. Розроблення набору інструментів для розвитку партнерства щодо стабільного та справедливого формування навичок та міграції між зацікавленими сторонами в країнах прибуття, країнах перехідного періоду та країнах походження. Цей інструментарій буде розроблено на основі результатів попередніх етапів дослідження.

WP7. Поширення результатів дослідження та їх використання.

II. Окремі результати першого року дослідження

2.1. Стан ринку праці

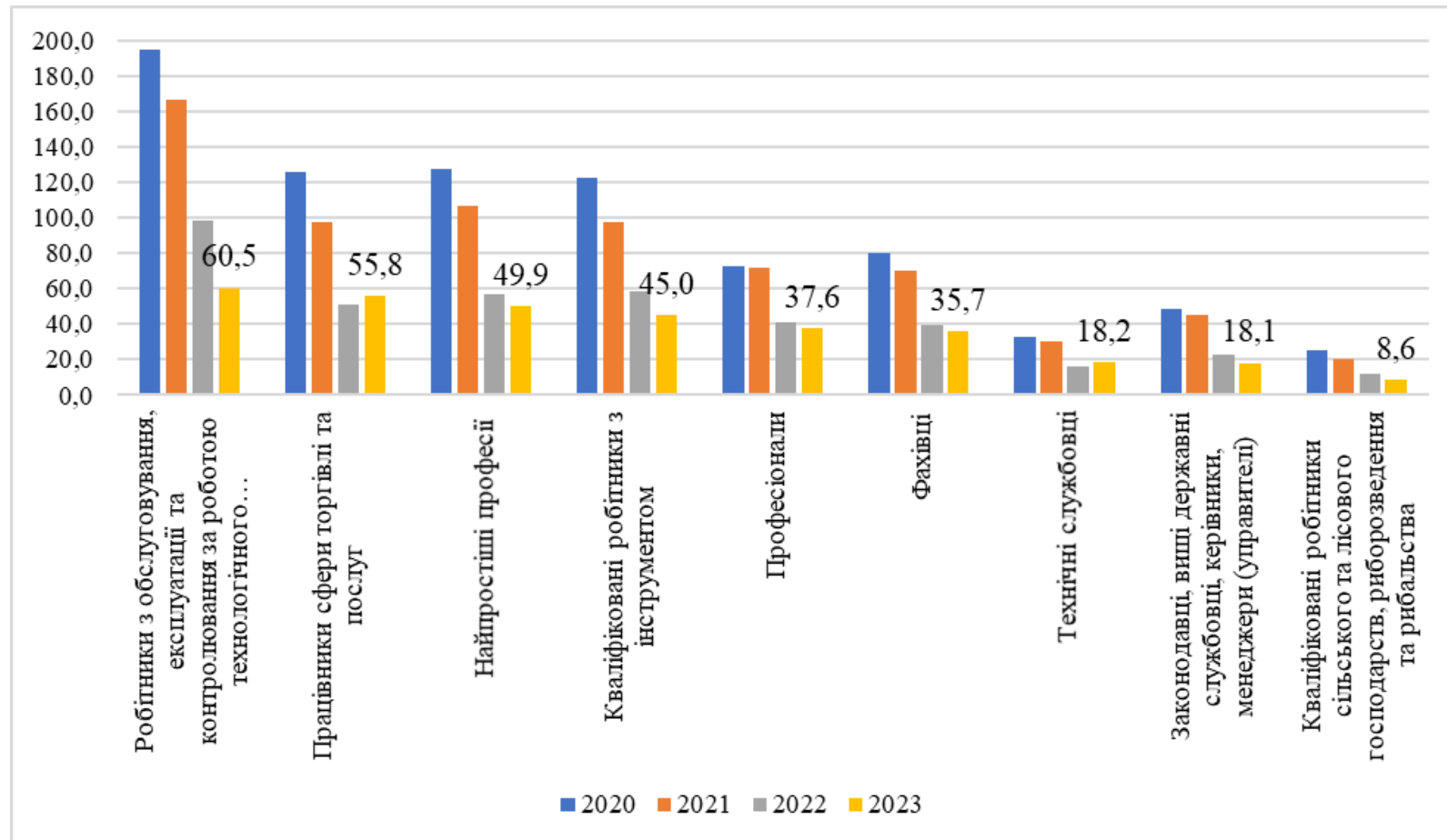
Упродовж 2020-2023 років
 кількість вакансій
 зменшилася на 60,3% чи в
 2,5 раза
 (з 829,6 тис. од. у
 2020 році до 329,4 тис. од. у
 2023 році)

II. Окремі результати першого року дослідження

2.1. Стан ринку праці (продовження)

Упродовж 2020-2023 років також спостерігається суттєве згортання попиту в професійному розрізі, перш за все, за робітничими професіями, хоча в абсолютних значеннях вони продовжують домінувати на ринку праці

II. Окремі результати першого року дослідження

2.2. Найвищий попит на кваліфікації

Види економічної діяльності за найвищою дефіцитністю кадрів на вітчизняному ринку праці в 2021-2023 роках

Вид економічної діяльності, секція чи розділ (КВЕД)	Назва професії (посади)
С – Переробна промисловість/ Виробництво одягу	закрійник
	швачка
	покрівельник рулонних покрівель та покрівель із штучних матеріалів
F – Будівництво/ Спеціалізовані будівельні роботи	слюсар-сантехнік
	машиніст крана автомобільного
	інженер з експлуатації машинно-тракторного парку
	слюсар з ремонту колісних транспортних засобів
H – Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність/ Наземний і трубопровідний транспорт	водій автотранспортних засобів
	водій трамвая
	водій тролейбуса
	науковий співробітник (агрономія, зоотехнія, лісівництво)
M – Професійна, наукова та технічна діяльність/ Наукові дослідження та розробки	науковий співробітник (статистика)
	професор/доцент закладу вищої освіти
	вчитель закладу загальної середньої освіти
	вчитель-логопед
	педагог соціальний
P – Освіта/ Освіта	асистент вихователя закладу дошкільної освіти
	асистент вчителя

II. Окремі результати першого року дослідження

2.3. Найвища надлишковість кваліфікацій

Види економічної діяльності за найвищою надлишковістю кадрів на вітчизняному ринку праці в 2021-2023 роках

Вид економічної діяльності, секція чи розділ	Назва професії (посади)
М - Професійна, наукова та технічна діяльність/ Діяльність головних управлінь (хед-офісів)	менеджер (управитель) у сфері надання інформації менеджер (управитель) із зв'язків з громадськістю менеджер (управитель) з адміністративної діяльності менеджер (управитель) з логістики
Ж - Інформація та телекомунікації/ Діяльність у сфері радіомовлення та телевізійного мовлення	режисер оператор відеозапису радіомеханік з обслуговування та ремонту радіотелевізійної апаратури електромонтер лінійних споруд електрозв'язку та проводового мовлення
К - Фінансова та страхова діяльність/ Страхування, перестраховання та недержавне пенсійне забезпечення, крім обов'язкового соціального страхування	менеджер (управитель) із страхування страховий експерт з охорони праці агент страховий офісний службовець (страхування)
М - Професійна, наукова та технічна діяльність/ Рекламна діяльність і дослідження кон'юнктури ринку	менеджер (управитель) з реклами менеджер (управитель) з маркетингу рекламіст
Н - Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування/ Адміністративна та допоміжна офісна діяльність, інші допоміжні	менеджер (управитель) з персоналу товарознавець оператор інформаційно-комунікаційних мереж оператор комп'ютерного набору

II. Окремі результати першого року дослідження

2.4. Тенденції надмірної кваліфікації та недостатнього використання навичок вітчизняної робочої сили

Перелік професій, за якими у 2023 році мала місце найвища невідповідність кваліфікацій вимогам роботодавців

Продавець продовольчих товарів
Водій автотранспортних засобів
Кухар
Бухгалтер
Швачка
Вчитель закладу загальної середньої освіти
Охоронник
Сестра медична (брат медичний)
Спеціаліст державної служби (місцевого самоврядування)
Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва
Робітник з комплексного обслуговування й ремонту будинків

II. Окремі результати першого року дослідження

2.5. Ключові висновки стосовно використання праці та кваліфікацій в країні

Сфера використання праці та кваліфікацій країни характеризується:

- ✓ згортанням обсягів, зовнішньою міграцією, зменшенням попиту з боку споживачів послуг у воєнний період;
- ✓ суттєвим зниженням рівня життя та доходів населення у воєнний період, що спонукає останніх заощаджувати й на освіті та навчанні;
- ✓ продовженням багатьма закладами освіти практики підготовки кадрів без орієнтації на реальні потреби національного і регіональних ринків праці;
- ✓ поживавленням попиту на ринку праці за останні півтора року, що зумовлене зростанням обсягів виробництва в оборонному комплексі, відновленні логістичних та інших інфраструктурних комунікацій, мобілізацією до ЗСУ, на що відреагували й провайдери освітніх послуг, спростивши процедури навчання дорослого населення, зокрема за мікрокваліфікаціями.

II. Окремі результати першого року дослідження

2.6. Висновки за результатами одного з 4 опитувань стейкхолдерів

Опитування дало можливість зробити такі узагальнені висновки:

- **пандемія в Україні призвела до досить продуктивного переходу працівників до застосування в своїй роботі засобів цифровізації. Це суттєво посприяло полегшенню виконання робочих завдань в умовах війни;**
- **у цей складний період працівники стали більш широко та ефективно використовувати та засвоювати нові цифрові пристрої, обладнання, прилади, програмне забезпечення, інформаційні технології тощо;**
- **в умовах війни онлайн навчання та дистанційна робота набули глобального розповсюдження в усіх сферах життєдіяльності та використання праці в країні;**
- **в Україні спостерігається активна та ефективна інформатизація багатьох робочих та освітніх зон, перш за все, у сфері документообігу, фінансової та банківської діяльності, навчальних онлайн платформ та програм, оцінювання на симуляторах тощо.**

III. Наступні кроки в розвитку кваліфікацій в Україні

- 1. Гармонізація НСК з кращими аналогами в ЄС, зокрема її реформування та перехід на підходи щодо прогнозування, планування, оцінювання, розподілу та використання кваліфікацій на ринках праці. Співставлення та валідація кваліфікацій.**
- 2. Орієнтир на укрупнення в рази закладів освіти за кластерним принципом та шляхом створення корпоративних університетів, хабів та міжнародних центрів.**
- 3. Відмова від застарілих та бюрократичних підходів у формуванні змісту та методів навчання, переорієнтація (у воєнний та повоєнні періоди) на широкий спектр трансформації сегменту освіти дорослих.**
- 4. Створення нової, незалежної та прозорої системи внутрішнього та зовнішнього оцінювання якості освітніх послуг, визнання та присвоєння професійних кваліфікацій**
- 5. Імплементация результатів цього дослідження у підготовку відповідних проєктів законодавчо-нормативного та методологічного спрямування, проведення інформаційного штурму серед профільних реалізаторів політик тощо.**

ДЯКУЄМО!